

L'Uffizi federal da cultura descriva la Büvetta Tarasp sco üna da las plü significhantas büvettas da la Svizra cun qualità architectonica excellenta. A dretta apparats tecnicos pro l'entrada i'l stabilimaint istoric: Ün dischümidifichader ed ün s-chodamaint dessan retardar la decadenza da la Büvetta Tarasp. fotografias: Michael Steiner

Il futur da la Büvetta illa politica

In gövgia passada ha la Società Pro Büvetta Tarasp preschantà a Scuol ün plan concret per sanar e revitalisar il stabilimaint istoric a Nairs. Tuot dependa uossa dal vulair politic. La prüma decisiun ston trar las votantas e'ls votants da Scuol – amo quist mais in radunanza cumünala ed in avrigl a l'urna.

«Nus nu pudain plü spettar», ha dit Christian Müller a la sairada d'infuormaziun gövgia passada in sala cumünala a Scuol. «Il stabilimaint patischa fermamaing.» El es ingaschà da la Società Pro Büvetta Tarasp sco mainaproget per la restauraziun da la büvetta istorica a Nairs. Perquai cha quella sta suot protecciun chantunala da monumaints ed es dal 2020 eir gnüda tutta sü in l'inventar da l'Uffizi federal da cultura illa plü ota categoria da protecciun, es vaira maing fingià plü lösch cler chi's sto far alch per tilla mantegner.

Co precis cha quai dess capitar e co chi's vuol lura darcheu revitalisar la Büvetta cur ch'ella es sgürada e restaurada, quai ha la Società Pro Büvetta Tarasp uossa preschantà publicamaing.

Raps publics e privats

Il plan preschantà calculescha cun custos da bundant 18 milliuns francs. Quels cumpiglian la sanaziun dal stabilimaint sves, ma eir la sgürada dal grip sur il stabilimaint, masüras da protecciun lung la riva da l'En e la restauraziun dals inchaschamaints da las funtanas Lucius, Emerita e Bonifacius. Ed in plü eir ils cuost per la sanaziun da la

Chasa Carola güst sper la Büvetta e las investiziun per lura gestunar las localitats. «La Confederaziun as reunischa cul Chantun e'l cumün per mantegner la Büvetta Tarasp», ha dit Martina Melcher, la presidenta da la società ed agiunt: «Quai es fich important.»

Concret preveza il plan da sanaziun cha las lavurs vi dal grip, la riva e las funtanas gnissan finanziadas dal cumün cun bundant 3,7 milliuns francs e dal Chantun cun bundant 3,5 milliuns francs. La restauraziun da la Büvetta sves e da la Chasa Carola sustgness la Confederaziun cun s-chars 5,6 milliuns francs. Pel rest – intant mancan tenor la società amo 4,5 milliuns francs – gnissan tscherchats ulteriurs donaturs privats, per exaimpel fundaziuns.

Cha la progettaziun per sgürar il grip e sanar la riva sajan fattas, ha dit Christian Müller a la sairada d'infuormaziun – ed eir la dumonda da fabrica, il preventiv e'l plan da business per l'utilisaziun da la Büvetta. «Nus eschan

pronts, ma tuot dependa uossa dal prüm pass dal cumün.»

Suotdret da construcziun

La suprastanza da Scuol infuormarà als 23 favrer in üna radunanza cumünala detagliadamaing davart sia proposta. Chi sarà lura üna tractanda magari lunga, ha il capo cumünal Aita Zanetti tradi fingià in occasiun da la sairada d'infuormaziun.

Previs füss cha'l cumün surdà las parcelas da la Büvetta Tarasp e da la Chasa Carola ad üna nouva fundaziun in ün suotdret da construcziun – e ch'el deliberescha sia part dals raps per la sanaziun. «Tuot quist intent funcziuna però be, scha la cumpletta finanziaziun es garantida», ha dit il capo cumünal da Scuol.

La Confederaziun as partecipeschan be, scha'l cumün es eir pront da s'ingaschar. E la tschercha da donaturs privats es be pussibla, scha la nouva fundaziun respunsabla per la sanaziun es insomma fundada ed ha il suotdret da

construcziun. «Cun quel suotdret da construcziun nu dà il cumün principia maing our d'mans per adüna ils stabilimaints, ma intant la respunsabilità per las lavurs e la gestiuon», ha declerà Christian Müller, «ma sainza quel nu pudaina ir in tschercha da mezs pro otras fundaziuns.»

Tuot l'idea cumpiglia dimena dependenzas tanter las diversas instanzas publicas e'l success da la fundaziun d'organisar sves il rest dal büdschet. «Scha la populaziun disch «na», lura nu capita nöglia», ha dit Aita Zanetti. «E scha'l rest da la finanziaziun nu grataja, lura neir na.» La populaziun da Scuol deciderà davart la partecipaziun cumünala als 19 avrigl in üna votumaziun a l'urna.

«Na be salvar, ma revitalisar»

«Ün archeolog m'ha dit üna jada cha la megltra protecciun saja l'utilisaziun», ha quintà Orlando Steiner durant la sairada d'infuormaziun. L'hom oriund dad Ardez es partenari da la Quant SA a

Flem chi accumpogna e concepischa progets pel svilup regional. Per la Società Pro Büvetta Tarasp ha el creà ün plan da business. «Nus nu lain be salvar la Büvetta Tarasp, ma tilla revitalisar.»

Il motto per quella revitalisaziun saja «alch special in ün lö special»: «La Büvetta dess dvantar daplü co be ün bel lö per occurrenz: Ün lö fich progressiv, ma chi referischa a sias ragischs.» Uschea ha Orlando Steiner descrit la visiuon. E nomnà sco exaimpels concerts, prelecziuns ed exposiziuns illa Büvetta – ma eir festas privatas o inscunTERS scientifics. «Nus vain fingià da tuottas sorts dumondas, ün hotelier ans ha per exaimpel dit ch'el pudess organisar là sainza problems desch nozzas l'on.»

Masüras d'urgenza

«Mincha jada ch'eu sun quia es daplü in muschna», vaiva Werner Reichle, l'anterior president da la Pro Büvetta Tarasp, constatà fingià avant bundant ün on durant üna visita illa Büvetta. «Ed intant patischa vi e plü eir la structura suot la surfatscha», ha uossa agiunt Christian Müller. «Id es propa ter dramatic, il stadi vain vi e pès.» Per almain retardar quel svilup ün zich hana intant installà ün dischümidifichader ed ün s-chodamaint illa Büvetta.

Ma apunta, üna soluziun a lunga vista vain vi e plü urgianta. «Nus eschan obliats da far alch», ha perquai dit eir il cusglier guvernativ da Scuol Jon Domenic Parolini in gövgia saira, «e stain uossa agir il prüm sün nivel cumünal. Lura seguiran eir il Chantun e la Confederaziun.»

Per cha la Büvetta «dvainta eir darcheu ün lö per la populaziun locala», sco cha Martina Melcher ha accentuà. Per ella saja quai ün punct central.

Michael Steiner/fmr

Fosa funcziun dopla da Martin Schmid

Corrigenda Ill'intervista cul president cumünal da S-chanf Gian Andrea Bott, (Posta Ladina dals 7 favrer) cul titel «Que gnaro bger pü cher per las vschinnas», es capito ün sbagl. In üna resposta vain cito Gian Andrea Bott seguaintamaing: «Martin Schmid, il president dal cussagl da fundaziun, es al listess mumaint eir president dal cusagl guvernativ.»

Güst es cha Martin Schmid es president dal cussagl da fundaziun e president dal cussagl administrativ tar

l'Ospidel chantunel dal Grischun. Cusglier guvernativ nun es el daspö il 2008 plü.

Impü es illa istessa ediziun capito ün sbagl tar l'artichel cul titel «Ün «schi» zieva admuniziuns e dubis» davart la radunanza cumünala a S-chanf. Quel es gnieu publico incumplettaing, sainza l'ultima part dal text. Sülla pagina d'internet da la Posta Ladina (en gadinerpost.ch) es l'artichel intaunt cumpletto ed accessibel illa fuorma correcta. (fmr/mst)

Ingüna fuolla da trafic in Grischun fin uossa

Bod ingün trafic olympic in Grischun ed in Engiadina: I nun ha dat ingün caos da trafic i'l chantun il prüm di dals gös olympics in Italia dal Nord. Las vias nu sun bod na statts frequentadas, ils parcadis gronds da Zernez sun restats per gronda part vöds.

«Eu vaiva spettà ün pa daplü trafic», conceda Andrea Mittner, manader da l'acziun da la Pulizia chantunala dal Grischun e schef da la regiun Engiadina, in ün'intervista cull'agentura da novitats Keystone-SDA. A Zernez, il lö central per rivar dal Grischun als lösch da concorrenza Livigno e Bormio, d'airan damain co 100 dals passa 1400 parcadis occupats in sonda avantmezdi, il prüm

di da concorrenza dals Gösch olympics Milano Cortina.

Las taxas da parcar da 75.60 francs al di das-chessan avair temmantà ad ün pèr visitaduras e visitadurs. A la fermativa dal bus da shuttle haja bain dat ün pa atmosfera olimpica, la gronda fuolla da fans es però restada davent. Bliers varan müdà sül tren. La Viafier retica ha augmantà sia sporta cun daplü trens la bunura bod e tard la saira, ha declerà üna pledadra sün dumonda da Keystone-SDA.

Collavuraziun difficila cun l'Italia

Durant mais ha üna gruppa da lavur lavurà per cha'l trafic nu detta insembel in Grischun durant ils gös olympics. Quels croudan nempè güst sülla vacanze d'inviern da differents chantuns. «Id es stat greiv da stimar quants parcadis e bus da shuttle chi vegnan dovrats, perquai cha nus vain surgni infuormaziuns da l'Italia pür fich tard

e be stimaziuns davart il nomer spettà da visitadurs, però ingünas cifras exactas. Ultra da quai nun esa mai stat cler, quant trafic chi va in direzziun da Bormio», ha declerà Andrea Mittner.

Preparà per ün nomer plü grond

Las autoritats restan però alertas, oramai cha'ls gösch han pür cumanzà e düran fin ils 22 favrer. I s'observa la situaziun da trafic impustüt durant dis cun ulteriuras occurrenz grondas, sco per exaimpel las cuorsas da chavals sül lai dschet da San Murezzan, disch Andrea Mittner da la Pulizia chantunala dal Grischun. Eir naiveras pudessan difficuldar la situaziun.

La Viafier retica s'ha eir preparada per ün augmant da trafic. In cas da colonnas a la staziun per chargiar la lingia dal Vereina stan a disposiziun tenor la pledadra eir durant l'eivna ulteriurs trens e persunal. (Keystone-sda/fmr)

Arrandschamaint

La naschentscha dal rumantsch scrit

Valchava In occasiun da la radunanza generala dals Archivs culturals Val Müstair in gövgia, ils 12 favrer illa Biblioteca Jaura a Valchava, referischa il professor Rico Valär davart la naschentscha dal rumantsch scrit e la litte-

rarisaziun da la Guerra dal Chalavaina. Il referat ha lö in seguit a la radunanza e cumainza a las 20.15. La radunanza generala cumainza a las 19.00. A las 19.45 ha lö ün aperitiv cumünal. (protr.)